

telse for den svage mod den stærkes Undertrykkelse, Beskyttelse mod det, man med et populært Navn kalder Aager, et Ord og en Gerning, der har været belagt med en meget ilde Smag; og jeg kan føje til: er det endnu. Men det er en Forretningsmaade, som er meget vanskelig at komme til Livs. Man kan drive Aager ved Pengelaan, altsaa Køb af Penge paa for dyre Betingelser, naar den paagældende er i en saadan Nød, at han maa underkaste sig enhver Betingelse, som bydes, blot for at faa fat i Penge. Men Aager kan ogsaa komme frem ved Køb af Ting, naar det er Ting, man skal bruge, som f. Eks. i dette Tilfælde Syjomfruen med sin Symaskine, Haandværkeren med sit Værktøj o. s. v., Ting, som skal bruges, som ikke er Luksusgenstande, men er nødvendige til Næring og Livets Fortsættelse. Der kan drives Aager under meget grove og afskyelige Former. Det er det, man her vil søge at komme til Livs. Mod Aager med Penge vil det være vanskeligt at træffe virksomme Foranstaltninger, da Penge er et internationalt Betalingsmiddel. Vi ser rigtignok, at i disse ekstraordinære Tider er Pengenes Værdi højst fluktuerende, og de noteres de fleste Steder langt fra til Pari, andre Steder over Pari. Men under normale Forhold er Penge en international Værdi, og det vil være meget vanskeligt at begrænse Rentefoden, og det vil kunne føre til meget store Kalamiteter derved, at Kapitalen trækker sig tilbage, og ved, at man ikke vil kunne skaffe de Penge, som skal skaffes til det gode og fordelagtige Erhverv. Derfor har man allerede længe givet Rentefoden fri. Her i Landet kender vi kun Forbud mod høj Rente ved Laan mod Pant i fast Ejendom. Rentefoden retter sig særlig efter den Sikkerhed, som kan ydes Laangiveren. Noget anderledes har det været med Afbetalingshandeler, og det, at man saa længe har beskæftiget sig med dem, skriver sig fra, at der fra visse daarlige Sider af Erhvervslivet har været begaaet Misbrug med Afbetalingshandeler.

At en Handel paa Afbetaling maa ske paa dyrere Vilkaar end en Handel med kontante Penge straks i Haanden, er noget, der giver sig selv. Der er en Risiko ved det ene, som der ikke er ved det andet, og der er et Rentetab ved det ene, som der ikke er ved det andet. I Tilfælde, hvor man maaske vil kunne faa Rabat mod Kontant, maa man betale en Merpris ved Afdrag, det er naturligt, men det skal holdes indenfor saadanne

Former, at det ikke bliver noget ubilligt Vederlag, der betales. Nu at træffe Foranstaltninger, hvorved man paa den strengeste Maade kuskede og bremse Udnyttelsen, som i dette Tilfælde antages at være Sælgeren, og ved rigoristiske Forholdsregler hindrede ham i at udnytte Køberen, var meget let, men ved alt for haarde Forholdsregler vilde man maaske bringe det dertil, at disse Afdragshandeler, som er et nødvendigt Led i Omsætningen, vilde begrænses i den Grad, at det heller ikke var i Køberens Favør, og at den almindelige Samhandel vilde lide Skade derved. Det gode og overordentlig dygtige, der er i dette Lovforslag, viser sig deri, at naar det bliver til Lov, vil det være umuligt for en Sælger at udbytte en Køber og ogsaa umuligt for en Køber at øve nævneværdig Uret mod en Sælger. Man maa huske paa, at ikke alle Købere er Engle, og traf vi for stærke Forholdsregler imod Sælgeren, vilde det føre til, at der blev Købere, som gjorde sig en Fornøjelse af ved Misligholdelse af Kontrakten at bringe Sælgeren i Vanskeligheder, hvilket atter vilde føre til, at den legitime og gode Handel paa Afbetaling vilde tage Skade. Dette er undgaaet ved dette Lovforslag, idet der deri er nøjagtige Bestemmelser om den Afregning, der skal ske, naar Køberen ikke er i Stand til at opfylde sine Forpligtelser. Der gives ham en rigelig Frist, og Køberen skal ikke til enhver Tid kunne afhente sine Ting, ligegyldigt hvor meget der er betalt, der bestemmes en rimelig Afregningsmetode, hvorefter Sælgeren faar alt, hvad han har til gode efter en fornuftig Beregning, og Køberen kommer ikke til at betale mere, end han paa det Tidspunkt er forpligtet til at betale efter den indgaaede Handel.

Det hele hænger i den Vurdering, som skal finde Sted af den Ting, der skal tages tilbage. Om den indeholder Lovforslaget den Regel, at Sælgeren, der vil søge sin Ting tilbageleveret, kan søge den tilbageleveret enten ved Rettergang, Søgemaal for Domstolene eller ved en umiddelbar Udleveringsforretning eller, som det mærkeligt hedder, Indsættelsesforretning ved Kongens Foged. I begge Tilfælde sker det altsaa ad retlig Vej, under retlige Former, og retlige Former er et Udtryk, som vi her paa Rigsdagen i den sidste Tid har faaet særlig kært, vi ved baade i Folketing og Landsting, at naar en Sag gaar under retlige Former, gaar den godt, og der gøres, hvad der kan gøres for at